

О Т Ч Е Т
ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ЗАЛОЖЕНИ В
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (ПООС) НА ОБЩИНА ГАБРОВО
2023-2027г

2025 г.

Приета с Решение № 111 от 29.06.2023г. на Общински съвет – Габрово

**Отчет за изпълнение на дейностите заложи в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

Съдържание

1. ВЪВЕДЕНИЕ	3
2. ВИЗИЯ, ПРИОРИТЕТИ И СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГАБРОВО ДО 2027г.	3
3. Отчет за изпълнение на приоритет 1 - Възстановяване на природния капитал. Устойчиви общности и екосистеми.	5
3.1 СЦ 1: Възстановяване и съхраняване на биологичното разнообразие и естествените функции на екосистемите. Информирано участие на заинтересованите страни: споделена отговорност, споделено управление.	5
3.1 СЦ 2: Екологизация на населените места - възстановяване на присъствието на природата в урбанизираните територии.	8
4. Отчет за изпълнение на приоритет 2- Населени места с високо качество на живот, модерна екологична инфраструктура и нулево замърсяване.	14
4.1. СЦ 1: Нулево замърсяване в населените места - предотвратяване и намаляване на замърсяването на водите, атмосферния въздух; безопасни нива на шум, йонизиращи и нейонизиращи лъчения.	14
4.2. СЦ 2: Ефективно прилагане на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и на всички нива /прилагане на принципа "нулеви отпадъци";.....	18
4.3 СЦ 3: Трансформация на модела на поведение и потребление към нулево замърсяване, развитие на кръгова икономика и ресурсна ефективност.....	18
5. Отчет за изпълнението на приоритет 3 - Ограничаване на изменението на климата и адаптация към климатичните промени.....	23
5.1. СЦ 1: "Смекчаване на изменението на климата".....	23
5.2 СЦ 2: "Постигане на устойчиво към изменението на климата общество и икономика".....	26
5.3 СЦ 3 "Изграждане на капацитет за осъществяване на преход към климатично неутрална община".	26
6. Отчет за изпълнението на приоритет 4 - Управление за ускорено постигане на целите за околната среда	31
6.1 СЦ 1: "Интегриране на принципите на устойчиво управление в секторните политики и нормативна рамка на общинско ниво"	31
ОБОБЩЕН ИЗВОД	32

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за опазване на околната среда на община Габрово с период на действие 2023-2027г., е разработена в съответствие национални, европейски и местни политики, свързани с опазването и подобряването на качеството на околната среда. Тя е фокусирана върху въвеждането на зелени технологии и услуги, насърчаване на научните изследвания и иновации, свързани с ресурсната ефективност, кръговата икономика, използването на възобновяеми енергийни източници, както и адаптацията и смекчаването на измененията в климата.

Настоящият отчет за изпълнение на дейности през 2025 г., заложи в плана за действие към Програма за опазване на околната среда на община Габрово, е изготвен на основание чл.79, ал.5 от *Закон за опазване на околната среда*.

Той включва информация за извършените през отчетната година мерки, действия и ресурси, чрез които Община Габрово изпълнява национални, европейски и местни политики за постигане на устойчив и приобщаващ растеж, който гарантира здравословна околна среда, опазване и възстановяване на природния капитал и климатична неутралност.

2. ВИЗИЯ, ПРИОРИТЕТИ И СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГАБРОВО ДО 2027г.

Програмата за опазване на околната среда на Община Габрово и планът за действие към нея са рамкови документи. Те са отворени и динамични и подлежат на допълване и/или изменение при настъпване на промени в приоритетите на общината, националните и европейски стратегически документи, законодателството или други фактори със стратегическо значение.

Програмата се базира на принципите на стратегическото планиране. Тези принципи ръководят и организацията на дейностите и мерките по опазване на околната среда в община Габрово. Тя е съгласувана и със следните стратегически документи на регионално и местно ниво:

- Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северен централен регион за планиране от ниво 2 за 2021-2027 г.
- План за интегрирано развитие на община Габрово 2021-2027 г.
- План за действие за устойчива енергия и климат на община Габрово до 2030 г.
- Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива на община Габрово 2021-2030 г.
- План за устойчива градска мобилност на община Габрово 2021-2030 г.
- Програма за управление на отпадъците на община Габрово 2021-2028 г.
- Стратегия за развитие на зелената инфраструктура на гр. Габрово 2017-2023 г.
- Стратегия за устойчиво развитие на туризма в община Габрово 2021-2027 г.

Стратегическата рамка на програмата включва 4 приоритета, за всеки от които са дефинирани стратегически цели, области на действие, индикатори за измерване на промяната, необходимите ресурси, очаквани резултати и тяхното изпълнение.

ВИЗИЯ: ОБЩИНА ГАБРОВО - МОДЕЛ ЗА УСТОЙЧИВ И ПРИОБЩАВАЩ РАСТЕЖ, КОЙТО ГАРАНТИРА ЗДРАВΟΣЛОВНА ОКОЛНА СРЕДА, ОПАЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ПРИРОДНИЯ КАПИТАЛ И КЛИМАТИЧНА НЕУТРАЛНОСТ

Приоритет 1: Възстановяване на природния капитал. Устойчиви общности и екосистеми

СЦ 1: Възстановяване и съхраняване на биологичното разнообразие и естествените функции на екосистемите. Информирано участие на заинтересованите страни: споделена отговорност, споделено управление.

СЦ 2: Екологизация на населените места - възстановяване на присъствието на природата в урбанизираните територии

Приоритет 2: Населени места с високо качество на живот, модерна екологична инфраструктура и нулево замърсяване

СЦ 1: Нулево замърсяване в населените места - предотвратяване и намаляване на замърсяването на водите, атмосферния въздух; безопасни нива на шум, йонизиращи и нейонизиращи лъчения.

СЦ 3: Трансформация на модела на поведение и потребление към нулево замърсяване, развитие на кръгова икономика и ресурсна ефективност

СЦ 2: Ефективно прилагане на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и на всички нива /прилагане на принципа "нулеви отпадъци"

Приоритет 3: Ограничаване на изменението на климата и адаптация към климатичните промени

СЦ 1: Сметчане на изменението на климата

СЦ 2: Постигане на устойчиво към изменението на климата общество и икономика

СЦ 3: Изграждане на капацитет за осъществяване на преход към климатично неутрална община

Приоритет 4: Управление за ускорено постигане на целите за околната среда

СЦ 1: Интегриране на принципите на устойчиво управление на околната среда в секторните политики и нормативна рамка на общинско ниво

СЦ 3: Надграждане на капацитета за управление на околната среда

СЦ 2: Информираност, публичност и ангажираност за околната среда на всички нива

3. Отчет за изпълнение на приоритет 1 - Възстановяване на природния капитал. Устойчиви общности и екосистеми.

Заложени са действия свързани с ограничаване на основните фактори, предизвикващи загуба на биоразнообразие и влошаване на екосистемните услуги и ползите, които те предоставят и акцентира върху въвеждането на базирани на природата решения за възстановяването им, както и интегриране на целите в областта на биоразнообразието и екосистемите в други сектори като селско стопанство и горско стопанство и при управлението на населените места. Целите и мерките за опазване на биологичното разнообразие и екосистемите се обвързват с целите за климата. В средносрочен план, чрез възстановяване на горите и подобряване на тяхното здраве и устойчивост, както и от развитието на „зелената“ градска инфраструктура, се очаква важен принос за изпълнение на политиката за климатична неутралност (увеличаване на поглъщането на въглерод от естествени поглъщатели), както и фокус върху защита на количество и качество на водните ресурси в горските територии. Предвидени са мерки за предотвратяване на навлизането и управление на разпространението на инвазивните чужди видове и опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите в общината.

Дефинирани са две стратегически цели (СЦ):

3.1 СЦ 1: Възстановяване и съхраняване на биологичното разнообразие и естествените функции на екосистемите. Информирано участие на заинтересованите страни: споделена отговорност, споделено управление.

Стратегическата цел е насочена към утвърждаване на водещата роля на природния капитал и екосистемния подход. Фокусът е поставен на усилията върху повишаване ефективността при опазване на биологичното разнообразие на територията на общината, опазване и възстановяване на екосистемите и екосистемните услуги и ползи, с акцент - възстановяване чрез прилагане на базирани на природата решения; насърчаване на устойчиви земеделски и горскостопански практики, биологичното земеделие и биоикономиката; ограничаване въвеждането и натурализирането на чужди видове в природата и контрол на широко разпространените инвазивни чужди видове.

През 2025 г. служители на ДПП „Българка“ са участвали в националния мониторинг на биологичното разнообразие, както следва:

- среднозимно преброяване на водолюбиви птици, м. януари – направление язовир „Христо Смирненски“ и р. Янтра;
- мониторинг на елвезиево кокиче – м. февруари;
- мониторинг на снежно кокиче – м. април;
- мониторинг на горска съсънка – м. май;
- мониторинг на розов божур – м. юни;
- мониторинг на планински крем – м. юни; м. август;
- мониторинг на костенурки – м. май; м. септември;
- мониторинг на кафявата мечка – м. май, м. ноември;
- мониторинг на дива коза – целогодишно;
- среднозимно преброяване на водолюбиви птици – м. януари – направление р. Янтра и яз. „Христо Смирненски“;
- мониторинг на мигриращи птици – м. август; м. октомври;
- мониторинг на гнездещи птици – м. май;
- мониторинг орхидеи – м. май;
- мониторинг на ливаден дърдавец – м. юли;
- мониторинг на скоруши, брекини, ириси – м. октомври;
- мониторинг на лалугери – м. август;

**Отчет за изпълнение на дейностите заложи в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

- мониторинг на костенурки – м. май; м. септември;
- мониторинг на езеро – м. октомври;
- мониторинг на хищни птици – м. юни и м. август;
- фотокапани – целогодишно.

Гореописаните дейности са свързани с изпълнението на целите на Националната система за мониторинг на състоянието биологичното разнообразие (НСМСБР), която представлява комплексен механизъм за проследяване и обобщаване на промените в биологичното разнообразие на Република България в дългосрочен план. Това се осъществява, от една страна, чрез целенасочени и дългосрочни наблюдения на елементите на биологичното разнообразие, съпроводени със събиране, обработка, съхранение и пренос на данни, а от друга страна – чрез система за оценка и анализ на въздействията върху биологичното разнообразие, неговото състояние и мерките, които се предприемат за предотвратяване на загубата му.

Редовно се извършват грижи свързани с отглеждането и поддържането на видове в Репродуктивната база за редки и защитени видове: Червен божур, Жълт крем, Джел и други и „Генеративна банка“ за отглеждане на овощни дървета, намиращи се в с. Поток.

В адаптационните волиери за дневни и нощни грабливи птици в с. Поток през 2025 г. са настанени и отгледани сови за адаптация, които в следствие са освободени.

През 2025 г. са постъпили няколко сигнала за пострадали и ранени в природата животни, като същите своевременно са изпратени за последващо лечение в Центъра за диви животни – гр. Стара Загора.

Популяризиращи и образователни дейности и програми свързани с биологичното разнообразие и опазването на околната среда. Дирекцията на Природен парк „Българка“ е иницирала, организирала и участвала в различни публични и екологични инициативи, целящи приобщаването на децата и подрастващите към целите и идеите на природозащитата, екологията и опазването на околната среда. През 2025 г. експерти на ПП са провеждали: открити уроци и съвместни инициативи – „Опознай гората“, „Горска класна стая“, Урок за Деня на Земята, Горски срещи на Градище, „В света на приключението 8“, участвали са в лятна занималня на Община Габрово, фестивали и събития с екологична тематика - Узана поляна фест, Семе българско, Fun навън фест, „Седмица на гората“, „Да изчистим България“.

Дейности по изграждане на нова и поддържане на съществуваща техническа и туристическа инфраструктура.

През 2025 г. беше извършена поддръжка и подобряване на туристическата инфраструктура чрез цялостно почистване, обновяване на маркировката и извършване на ремонти по шест екопътеки на територията на общината за подобряване на тяхната привлекателност и достъпност както за местни жители, така и за туристи, желаещи да опознаят природните дадености на региона. Обхванати бяха маршрутите:

- „Градище – Пазителката на прохода“ - почистване и премахване на паднали дървета, почистване на района на крепостните останки, ремонт на дървения мост, почистване на панорамната площадка;
- „Дебел дял - Люляците“ - косене и почистване, поставяне на маркировка;
- „Иглика“ - почистване и маркировка;
- „Иваноловски водопад“ - почистване и подновяване на маркировка;

**Отчет за изпълнение на дейностите заложи в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

- участъка на „Витата стена“ - с. Здравковец - с. Яворец - почистване и поставяне на табели;
- участък на „Витата стена“ - с. Златевци - почистване и маркиране.

Горските територии в община Габрово са с обща площ от 29 757,4 ха съгласно действащия Горскостопански план на ТП ДГС „Габрово“ 2015 – 2024 (ГСП15 на ДГС). Устойчивото им управление означава стопанисване и използване на горите и горските територии по начин и в размер, който поддържа тяхното биологично разнообразие, производителност, капацитет за възстановяване, жизненост и потенциал да изпълняват, сега и в бъдеще, съответните екологични, икономически и социални функции на местно, национално и глобално ниво и това да не причинява вреда на други екосистеми.

По информация получена от ТП ДГС – Габрово през 2025 г. са извършени следните сечи:

- отгледни - добити 110811 куб. метра на площ от 190,6 ha;
- възобновителни - добити 7535 куб. метра на площ от 134,01 ha;
- санитарни - добити 28 куб. метра на площ от 5 ha;
- принудителни - добити 1237 куб. метра на площ от 35,05 ha.

Извършено е попълване на култури върху площ от 18 дка на стойност 5 740,27 евро (11 227 лв.) без ДДС, както и отглеждане на култури върху площ 57 дка на стойност 3 173,08 евро (6 206 лв.) без ДДС.

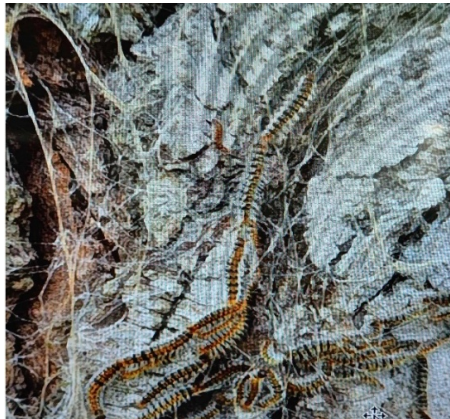
За опазване на горските територии от пожари е извършена поддръжка на 17 090 л. метра лесокултурни прегради. Извършвани са дейности по потушаване на горски пожари на стойност 227,52 евро (445 лв.).

Института за гората при БАН за Боровата процесия:

Община Габрово беше домакин на Публична среща дискусия по повод разпространението на борова процесия в страната. В дискусията се включиха кметове от селата в региона, представители на държавни институции, специалисти по лесозащита и граждани.

Лектори по темата „Боровата процесия (Thaumetopoea pityocampa) в Северна България – икономическо значение и социално-медицински проблеми“ бяха чл.-кор. дн проф. Георги Георгиев и експерти от Институт за гората при БАН.

По време на дискусията беше обсъдено влиянието на вредителя върху горите, както и потенциалните здравни рискове за населението. Бяха разгледани и възможни стратегии за контрол и превенция на разпространението на насекомото.

Според експертите от Института за гората при БАН вниманието на обществото трябва да бъде насочено към ограничаване на разпространението и спасяването на горите. Те акцентираха, че не винаги третирането с препарати дава надеждни резултати. Наличието на какавиди на насекомото може да се наблюдава до 5 години след слизане на гъсениците в почвата. Боровата процессионка има естествени врагове в природата, но те не са с голяма ефективност. Този вид е много добър индикатор за климатичните промени, а заради изменението на климата вредителят може да прониква и на по-големи надморски височини. След третата възраст гъсениците започват да отделят вещества, които предизвикват остри алергични състояния при хората.

Според проф. Георгиев най-подходящият период за третиране на вида е в ларвните му стадии – по време на процесииите на гъсениците, но никога въздействието само с биологични препарати не е осигурявало 100 % успех. По-надеждни и ефикасни в градски условия могат да бъдат механичните капани.

По отношение на парк „Градище“ край Габрово експертите предупредиха, че пръскането с препарати може да намали числеността на вредителя, но няма да реши проблема, а механичното третиране е подходящо за малко на брой и ниски дървета.

По време на срещата стана ясно, че на територията на страната вече се наблюдават и двете фенологични форми на Боровата процессионка – ранна (лятна) и късна (зимна). Двете форми нямат морфологични разлики.

3.1 СЦ 2: Екологизация на населените места - възстановяване на присъствието на природата в урбанизираните територии.

Стратегическата цел разглежда потенциала на урбанизираните системи да създават стойност по отношение на природния капитал чрез инвестиции в опазване, възстановяване и разширяване на зелената инфраструктура в градските и крайградски територии; подобряване на информираността и подкрепа за широкото участие на населението, изграждане на капацитет, обучения, мрежи за обмен на добри практики; насърчаване на иновациите в областта на околната среда в градските райони.

Фокусът е върху мерки, които биха довели до „позеленяването“ му и увеличаване на присъствието на природата.

Поддържане, реконструкция и създаване на нови зелени площи.

Реконструирани зелени площи и цветни фигури на стадион „Христо Ботев“, кръгово кръстовище Шиваров мост, кръгово кръстовище до Централна поща, кръгово кръстовище пред Консултативна поликлиника и зелени площи в близост, кръгово кръстовище Колелото, зелени площи в жк „Христо Ботев“.

През 2025 г. е засадена следната растителност на територията на града:

- 98 бр. дървета, устойчиви на градски условия, по ул. „Аврам Гачев“, ул. „Христо Ботев“, стадион „Христо Ботев“, градинката до Драматичен театър и др.;
- храсти – попълване на храстови групи и живи плетове, засаждане на нови – 2 400 бр.;
- пролетно зацветяване – засадени над 65 700 бр. сезонни цветя и многогодишна растителност, от които близо 57 000 бр. собствено производство;
- есенно зацветяване – засадени близо 70 000 бр. сезонни цветя и многогодишна растителност, от които над 50 000 бр. собствено производство;

**Отчет за изпълнение на дейностите заложи в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

- засадени около 17 390 бр. луковици на пролетни цветя;
- кампания „Зелено Габрово“ – раздадени над 2 300 бр. сезонни и многогодишни цветя, храстова и декоративна растителност (от които 2 319 бр. собствено производство) за облагородяване на междублокови пространства от жителите на Габрово, на кметства и кметски наместничества, за награден фонд в еко кампании, както и в кампанията „Летни занимания“ за ученици от първи до четвърти клас, посетили оранжерии на ОП „Благоустройство“ и участвали в засаждане и грижа за растенията.

Служители на ОП „Благоустройство“ са извършили почистване на растителност в речни корита, язовирни стени и др., по предписания от междуведомствена комисия; премахнати са опасни и сухи дървета на територията на общината. На много места е извършено аварийно премахване, след усложнена метеорологична обстановка.

Проект – „Чуй земята – регенеративно земеделие за здравето на почвите“

Финансиране – Национален доверителен екофонд по Договор № 037/29.04.2024 г.

Източник – Програма „Микропроекти за климата“ чрез приходи по Споразумение за прехвърляне на годишно разпределено количество емисии между Република България и Република Малта

Стойност – 49 961.00 лв. (100% безвъзмездна финансова помощ)

Продължителност на проекта – 5 месеца. Същият е стартирал през месец юли и приключил през месец ноември 2025 г.

Целта на проекта - популяризиране на модела на регенеративното земеделие чрез разясняване на същността му и демонстриране на ползите. Предоставяне на информация как подходът възстановява здравето на почвите, съхранява биоразнообразието и защитава климата.

Реализирани са следните дейности:

- разработени са методология и ръководство за прилагане на регенеративно земеделие - ръководството е насочено, както към начинаещи градинари, така и към зеленчукови производители.
- изградена е пилотна зона в ДГ „Младост“ за практическо прилагане на регенеративно земеделие - в малкото опитно поле децата с помощта на възпитателите имат възможност да засяват растителни култури и да наблюдават тяхното развитие и възстановителните процеси в почвата. Пилотната зона е достъпна и за посетители от други детски градини;
- популяризирани са ползите от регенеративното земеделие – изработен е образователен видеоклип и обучение за представители на общини, институции и организации, свързани с темата.

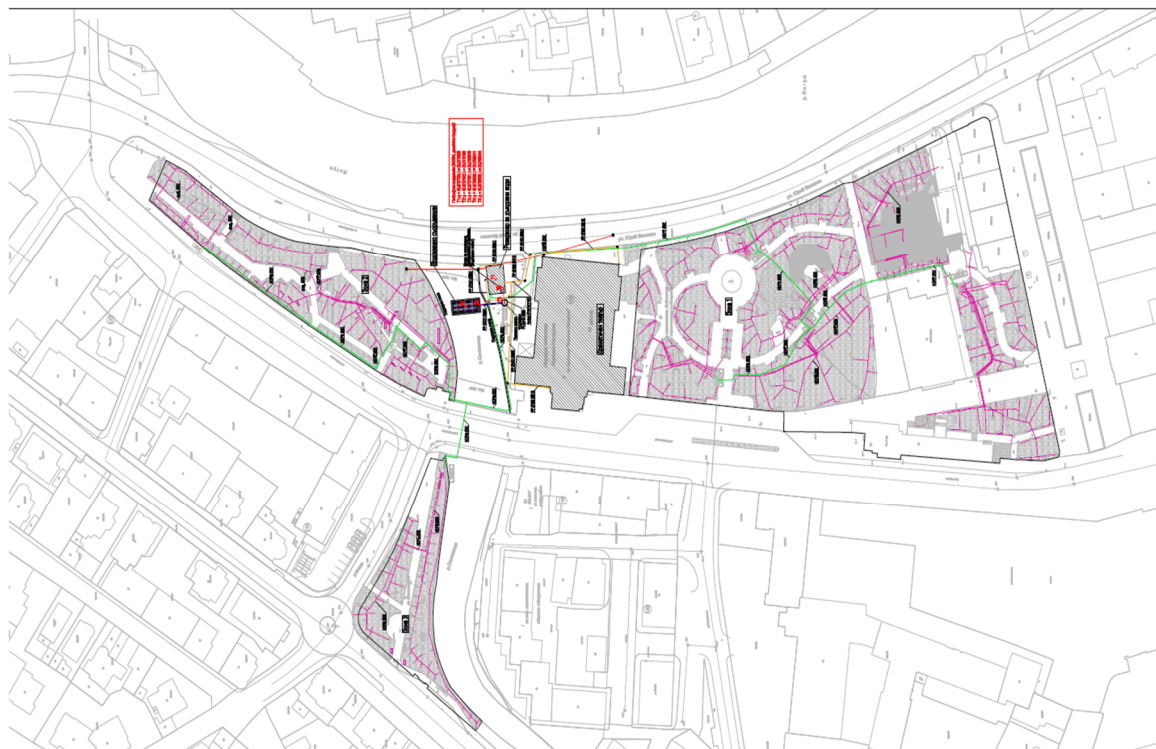
**Отчет за изпълнение на дейностите заложи в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

„Ускоряване на адаптацията към климатичните промени за по-добра устойчивост в европейските планински региони“ (MountResilience)

Проектът на Община Габрово цели да се разработи нова стратегия за зелената инфраструктура с фокус върху балансираното използване на природните ресурси и прилагане на мерки за адаптиране към климатичните промени. В допълнение ще бъде разработена система за ранно предупреждение и мониторинг за управление на риска. Финансиране – Рамкова програма на Европейския съюз за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ 2021-2027 г.; схема „Действия за научни изследвания и иновации в подкрепа на мисията „Адаптиране към изменението на климата“; приоритет „Тестване и демонстриране на преобразуващи решения за устойчивост на климата, интегриране на базирани на природата решения в системната трансформация“. Бюджет за Община Габрово – 1 263 462.50 евро (100% грант). Продължителност на проекта – 54 месеца (1 септември 2023 г. – 29 февруари 2028 г.). Партньорство в проекта са консорциум от 47 организации от 12 европейски държави (Италия, България, Португалия, Румъния, Австрия, Франция, Финландия, Полша, Белгия, Хърватия, Испания и Швейцария). Реализираните дейности през 2025 г. са следните:

- работа по изготвянето на Стратегия за зелената инфраструктура на Габрово;
- завършено предпроектното проучване за изграждане на система за събиране и повторно използване на дъждовни води. Разработен е техническият проект, който предвижда: използване на повърхностни води от р. Синкевица и дъждовни води от покрива на Драматичния театър; централизирано управление и захранване на помпите чрез фотоволтаична система; внедряване на сензори за влага.

Фиг. 6 Ситуационна схема на ВиК мрежи и съоръжения

- **Предпроектно проучване за изграждане на система за ранно предупреждение и мониторинг на наводнения, пожари, урагани** - договорът стартира в началото на м. ноември 2024 г. и завършва м. април 2025 г. Дейността включва концептуализиране на общата системна архитектура в частите „софтуер“ и „оборудване“ за посочените типове бедствия чрез създаването на единна интегрирана платформа, която да бъде позиционирана като център за данни в Община Габрово, като включва необходимото оборудване за ранна детекция, система за анализ и визуализиране на данните и възможност за ранно предизвестяване. Аналитичната част предвижда определянето на районите на територията на община Габрово с най-висок риск от пожари и наводнения; местоположение на необходимото оборудване; изисквания за изграждането/позиционирането и поддръжката на оборудването; възможност за интегриране в системата на съществуващите метеорологични станции. Проучването следва да изведе технически параметри за разработване на подходящ софтуер за анализ и визуализация на данните, ранно предизвестяване; да има високо ниво на сигурност и защита на личните данни; възможност за отдалечен достъп и интеграция с други системи на Общината и др. Анализът на предпроектното проучване включва още подготовка на техническо задание, етапност на изпълнение, внедряване и пускане на системата в експлоатация, обучение за работа на потребителите. Чрез създаването на интегрирана система, се очаква намаляване на последствията по отношение на икономически загуби, инфраструктура, околна среда, човешко здраве.

През 2025 г. е изготвено прединвестиционно проучване и техническа концепция за система за ранно предупреждение и мониторинг на критични природни явления. Обявени са и обществените поръчки за необходимото оборудване – сензори за мониторинг на речните нива, термовизионни камери и

**Отчет за изпълнение на дейностите заложи в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

дрон за наблюдение. Специализираният дрон за наблюдение е доставен през декември 2025 година.

- реализирани комуникационни и публични събития – уъркшопи със заинтересованите страни, работни срещи, засаждания на дървета, представяне на Узана Поляна фест и др.
- напредъкът по дейностите в проект MountResilience бяха представени и съгласувани в заседанията на Съвета за устойчиво градско развитие.

Благоустройство на крайречната зона на р. Янтра в участъка между моста на ул. „Д-р Н. Василиади“ и моста на ул. „Христо Ботев“, гр. Габрово.

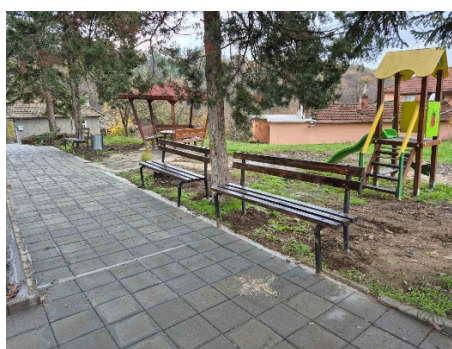
През ноември 2025 г. Община Габрово сключи договор за финансиране по Програма Развитие на регионите 2021 – 2027. За обекта има изготвен работен проект, който предвижда цялостното ново осмисляне и оформяне на крайречната зона със свой запомнящ се индивидуален облик в участъка между моста на ул. „Д-р Н. Василиади“ и моста на ул. „Христо Ботев“, гр. Габрово. Проектът предлага концепция за създаване на взаимносвързани многофункционални открити публични пространства на основните нива – крайбрежно, чрез благоустройство на съществуващи и създаване на нови наситени с активности площадни пространства, и речно, чрез моделиране на речните брегове и изграждане на стъпаловидни връзки, трибуни, тераси, рампи, площадки. С проектът се предвижда да се изгради първата в гр. Габрово зона за скейт и велопарк (пъмп трак) с уникален дизайн и ефективно използване на пространството. Изграждане на пешеходен мост с велоалея през р. Янтра ще създаде директна връзка между жилищните квартали от двете страни на реката по улиците „Васил Левски“ и „Петър Берон“. Пространството пред Спортна зала „Орловец“ ще бъде обновено и ремонтирано - запазва се площадното пространство, като се допълва композицията от гранитни постаменти и се подменят компрометираните бетонни настилки с гранитни плочи, които обикалят с радиален растер около сградата. Проектът предвижда ревизия и надграждане на съществуващото осветление и изграждане на ново – улично, парково, и вътрешноквартално. Предвижда се реновиране и създаване на пешеходна мрежа с кътове за отдых, създаване на площадки за спорт, отдых, културни дейности на открито. Планиране на територията около и свързано с Музей „Дом на хумора и сатирата“ и Център „Христо и Жан-Клод“ и оформяне на нов културен комплекс са стъпки за превръщане на тази част от западния бряг на река Янтра в зона за градски събития и културни дейности. Оформяне на велоалея, успоредно и прилежащо на реката. Пространства са проектирани с възможност за достъп на хора (в т.ч. деца) с двигателни увреждания.

През 2025 г. кампанията за Публично-частни инициативи беше обявена с бюджет от 100 000 лв. Програмата е насочена към реализацията на дейности по благоустройство на обекти общинска собственост - ремонт на тротоарни площи, пешеходни зони, огради и облагородяване и поддържане на вътрешно-квартални, околблокови алеини пространства и подходи.

- полагане на асфалтова настилка на ул. „Слава“, гр. Габрово - 12460,80 лв.;
- полагане на асфалтова настилка - подобряване на инфраструктурата на кв. „Негенци“ №№ 32,33,34 и обособяване на зона за паркиране на автомобили - 16957,32 лв.;
- полагане на асфалтова настилка - второстепенна улица (ПИ 10536.512.504), с. Велковци, община Габрово, област Габрово - 36183,60 лв.;
- кв. „Златари“, гр. Габрово - цялостно облагородяване и почистване двора на читалище „Просвета-1951“ кв. „Златари“ – 15000 лв.;

**Отчет за изпълнение на дейностите заложи в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

- ул. „Партизанска“ около спирката на с. Поповци - продължение на облагородяването ул. „Партизанска“ и около спирката на с. Поповци – 4382 лв.;
- „Каменна чешма“ в кв. „Рязковци“ (ПИ 14218.10.508) - почистване и облагородяване района на чешма в село Рязковци – 2835,13 лв.;
- кв. „Войново“, гр. Габрово - полагане на асфалтова настилка на улица в кв. Войново (в дясно от площада) - 17513,09 лв.;
- пл. „Добри Пенчев“, кв. „Нова махала“, гр. Габрово - кът за отдих, игри и забавления до сградата на НЧ „Зора“-1872 - 813,12 лв.;
- автобусна спирка с. Донино ПИ 22959.505.61 - почистване, осветяване и декориране - 4990,81 лв.;
- ул. „1-ва“, с. Гайтаните - полагане на асфалтова настилка на ул. „1-ва“ с. Гайтаните - 27938,12 лв.

През 2025 г. са реализирани два проекта с финансиране от ПУДООС:

„Изграждане на кът за отдих в село Чарково, община Габрово“. Резултата от проекта е: намаляване на замърсените площи на територията на кметство Чарково, чрез изграждане на зона за отдих – състояща се от беседка, доставка и монтаж на тротоарни плочи и градински бордюри за алея с ширина 1 м и дължина 4,5 м; 1 бр. фитнес съоръжение; 1 бр. тенис маса; 1 бр. кошче за битови отпадъци; подравняване на терена с багер и доставка и засаждане на жив плет. Стойност на проекта е 15 000.00 лв.

„Облагородяване на междублоково пространство на ул. „Морава“ № 9, град Габрово“. Резултата от проекта е: намаляване на замърсените площи на територията на град Габрово, чрез облагородяване на междублоково пространство. Почистване на терена около детската площадка от битови отпадъци; преобоядисване на детски съоръжения, седалки на пясъчник и пейки; доставени и монтирани са нови: 2 бр. фитнес уреда; 1 бр. детска люлка (клатушка); пясък за пясъчник; 1 бр. бетонови пейки с маса; 4 бр. бетонови каша; пръст и

**Отчет за изпълнение на дейностите заложи в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

компост за кашпи; цветя за кашпи; 1 бр. кошче за битови отпадъци. Стойност на проекта е 14 994.00 лв.

4. Отчет за изпълнение на приоритет 2 - Населени места с високо качество на живот, модерна екологична инфраструктура и нулево замърсяване.

Този приоритет е насочен към опазване и ефективно използване на ресурсите, възстановяване на биоразнообразието в населените места, намаляване на емисиите от битово отопление, развитие на устойчив транспорт и подобрена свързаност и нулево замърсяване. За постигането му са дефинирани три стратегически цели:

4.1. СЦ 1: Нулево замърсяване в населените места - предотвратяване и намаляване на замърсяването на водите, атмосферния въздух; безопасни нива на шум, йонизиращи и нейонизиращи лъчения.

За постигане на целта са планирани мерки свързани с реконструкция и разширяване на съществуващата канализационна и водоснабдителна мрежи; проектиране и изпълнение на решения за отвеждане и пречистване на отпадъчните води на съставните селища на община Габрово; разработване и изпълнение на иновативни решения за ефективно използване на водните ресурси в производствените предприятия. Изпълняват се и мерки за ускорено благоустрояване на градската среда, ремонт на уличната мрежа; възстановяване и поддържане на храстовата и дървесна растителност по всички улици и основни артерии, където това е възможно и др.

През 2025 г. с цел благоустрояване на градската среда е извършено следното:

1. Ремонти на уличната мрежа както следва:

Наименование на обекта	Стойност с вкл. ДДС /общински бюджет/	Стойност с вкл. ДДС /друг източник/
Основен ремонт на улици в села Борики, Поповци, Райновци, Жълтеш, Новаковци, Яворец, Враниловци, Стоевци. Избрани изпълнители, изпълнява се проектиране.	16 820	-
Реконструкция на ул. Свищовска и ул. Транспортна, град Габрово	877 000	-
Основен ремонт GAB 1018 /III - 4403/ - Габрово - Киевци - /III - 5004/	932 000	-
Изграждане на кръгово кръстовище при бул. Васил Априлов и ул. Юрий Венелин, гр. Габрово	1 893 000	-
Основен ремонт на улица Христо Ботев, град Габрово	1 181 000	-
Основен ремонт на пътна естакада в Северната промишлена зона на гр. Габрово за квартал „Трендафила“- град Габрово	472 000	-
Основен ремонт на улица „Чавдар“	216 000	-
Основен ремонт на улица „Станционна“	1 385 000	-

**Отчет за изпълнение на дейностите заложи в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

Основен ремонт на общински път GAB1027 /I-5, Габрово - Казанлък/ - кв.Етъра - кв. Шумели - кв. Ябълка от км 0+000 до км 2+025	12 000	-
Общо	6 984 820	-

Водоснабдяване:

1. Водоснабдяване на група села: Велковци, Кметчета, Лесичарка, Карали, Костенковци, Стойчовци, Драгомани, Тодорчета, Междене, Узуни и Старилковци от вътрешната водопроводна мрежа на гр. Габрово – възложено е проектиране; изготвен и одобрен ПУП-ПП и специализирани схеми за трасетата на водопроводите. Процедират се двете площадки за нови водоеми. Изготвен технически проект за вътрешните водопроводни мрежи на селата, съгласува се.

2. Водоснабдяване и канализация на района на „Зоопарка“ и зона „Градище“, гр. Габрово - възложено е проектиране; изготвен и одобрен ПУП-ПП за трасетата на водопровода и канала. Процедира се площадка за новия водоем.

3. Реконструкция на водопровод и възстановяване на настилки по улици в кв. Априлово, гр. Габрово – ул. Ножарска, ул. Слънчев дол, ул. Казашко, ул. Въстаническа, пл. Добри Пенчев – изготвен и одобрен технически проект, издадено Разрешение за строеж; открита строителна площадка; в момента се изпълняват СМР за обекта.

Качеството на атмосферния въздух (КАВ) се базира предимно на информацията, предоставена от Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС), Регионална инспекция по околна среда и води (РИОСВ) – Велико Търново, както и от гражданските станции, разположени на територията на общината.

Основните показатели, които са включени в оценката на КАВ, са фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид и озон.

В Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2020-2030г.), е посочено, че най-голяма част от емисиите, изпускани от сектора „Транспорт“, идват от дизеловите автомобили.

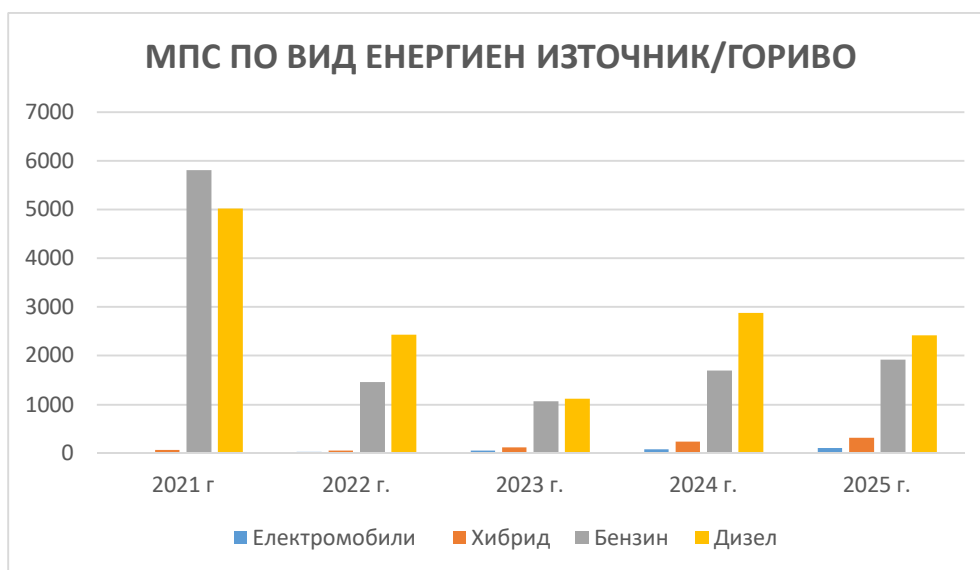
Емисиите на първични ФПЧ от автомобилния транспорт са резултат от производните от непълното изгаряне на гориво в ауспусите на превозните средства, от износването на спирачните накладки и гумите и от абразията на пътищата.

Съгласно информация предоставена от Областна дирекция на МВР – Габрово тенденцията е в нарастване броя на електромобили и хибрид. Въпреки регистрираната устойчива тенденция на нарастване на броя електромобили и хибридни автомобили техният брой остава нисък. Необходими са фокусирани усилия за подкрепа и изграждане на публична инфраструктура за зареждане, а така също и за провеждане на активни информационни кампании.

Година	Регистрирани автомобили (бр.)	Електромобили (бр.)	Хибрид (бр.)	Бензин (бр.)	Дизел (бр.)
2021	10 876	10	62	5794	5010
2022	3949	20	44	1457	2428
2023	2341	53	118	1054	1116

**Отчет за изпълнение на дейностите заложи в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

2024	4876	81	234	1687	2874
2025	4740	106	305	1913	2416

Фиг. 8 Структура на МПС по вид гориво / енергиен източник (Източник: ОДМВР – Габрово)

Разширява на газопреносната мрежа в районна. През 2025 година са газоснабдени 1 бр. промишлен клиент, 6 бр. обществено административни и 55 бр. битови. Построената мрежа е 426,66 м.

През 2025 г. са в процес на реализация проекти, които имат за цел да допринесат за подобро качество на атмосферния въздух на територията на община Габрово.

„Екологосъобразна мобилност в община Габрово и община Севлиево чрез мерки за развитие на екологични, безопасни, функционални и енергийно ефективни транспортни системи“

Развита екологосъобразна мобилност в общините Габрово и Севлиево. Доставка 9 броя електробуси; 7 броя зарядни станции; внедрена 1 бр. система за електронно таксуване на пътниците в обществения транспорт; реализирани инфраструктурни мерки за безопасна градска мобилност за уязвимите участници в движението – осветени пешеходни пътеки - 22 бр. в Габрово и 60 бр. в Севлиево и изградена велосипедна инфраструктура в гр. Севлиево.

Националният план за възстановяване и устойчивост, приоритетна ос „Транспортна свързаност“. Стойност на проекта е 10 411 082.36 лв. В процес на изпълнение. Продължителност на проекта – 24 месеца (22 април 2024 г. – 22 април 2026 г.)

През 2025 г. са доставени 9 броя електробуси и 7 броя зарядни станции за тях. Община Севлиево приключва осветяването на пешеходните си пътеки - 60 бр. и е в процес на изграждане на велосипедна инфраструктура в гр. Севлиево. Удължен е срокът за изпълнение на проекта от 24 на 26 месеца (до 22.06.2026 г.)

Предприети са мерки за подобряване на градската логистика, вкл. проучване и прилагане на организационни мерки за намаляване на трафика в пиковите часове. В рамките на проект „Иновации за активна мобилност за зелени и безопасни градски решения“ с акроним AMIGOS, финансиран по програма Хоризонт Европа се предвижда

разработване на идейни проекти за велосипедни алеи в чертите на гр. Габрово, съчетани с пътната инфраструктура.

Рамкова програма на Европейския съюз за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ 2021-2027 г.; схема „Действия за научни изследвания и иновации в подкрепа на мисията „Неутрални по отношение на климата и интелигентни градове“

Обща стойност – 9 355 502.88 евро; Бюджет за Община Габрово – 202 912.50 евро (100% грант). В процес на изпълнение. Продължителност на проекта – 48 месеца (1 юни 2023 г. – 31 май 2027 г.)

Основната цел на проекта е анализиране, разработване и тестване на адаптирани решения за градска мобилност, насочени към намаляване на трафика и увеличаване на активните форми на придвижване, чрез оценка на въздействието върху околната среда, безопасността, икономиката и обществото в средносрочен и дългосрочен план.

Основните дейности по проекта включват:

- оптимизиране на трафика чрез съчетаване на различни форми на мобилност: прилагане на нови разпоредби за ограничения на скоростта в централна градска част; подобряване на работния режим на светофарните уредби; синхронизиране на различните видове мобилност; буферни паркинги;
- преразпределяне на публичното пространство: реорганизация на обществени градски площи; трансформиране на ключови зони в места за активна мобилност; определяне на календарен и часови график; подобряване на паркирането за велосипеди, скутери и др.; възможности за зареждане на електрически превозни средства;
- закупуване на 3 бр. броячни камери за контрол на трафика с цел подобряване на организацията на движението в Габрово.

През отчетния период екипът на проекта в Габрово реализира втори семинар за заинтересованите страни на 11 юни 2025 г. Чрез серия от обширни комуникации с планираните презентатори бяха подготвени материалите за презентацията и дневният ред, както и план за ангажиране на заинтересованите страни, както и стимули за участие. Прие се за реализирането на проект на 20-километровите трасета от Плана за велоалеи на Габрово, изготвен от инж. Йоана Симеонова. Монтирани са камери по възлови кръстовища в централна градска част, които събират данни за трафика в реално време. Данните са предоставени на TREE, след което се проведеха последващи срещи, по време на които TREE предостави анализи на трафика, подпомогнали разработването на новите планове за препрограмиране на светофарните уредби. Екипът оказва активна подкрепа на ITAINNOVA за по-нататъшното разработване на дигиталния близък знак на Габрово, включително специални срещи с Шагайег Рахнама за специфициране на два нови симулационни сценария. През 2025 г. общината започна избор на място за десет нови устройства за мониторинг на качеството на въздуха, предоставени от Европейския център за цифрови иновации. Тези устройства ще допълнят и разширят съществуващата система за мониторинг на качеството на въздуха, което ще позволи надеждна оценка на въздействието върху климата по отношение на намаляването на емисиите на парникови газове (ПГ) от интервенциите, изпълнени в рамките на Gabrovo Living Lab и SIA. Екипа на проекта проведе разговор с училищното настоятелство, директор, учители и ученици на училище „Св. Св. Кирил и Методий“, в следствие на който се взе решение за възможна реорганизация на пространството около училището. През 2025 г. е възложено проектиране на улиците „Видима“ и нейните свързващи в следствие идейните концепции от проведената среща. Дейностите по комуникация и разпространение включваха публикуването на новинарски статии, отразяващи втория семинар за съвместно създаване и събитието на Габрово за Европейската седмица на мобилността. Редовни актуализации бяха предоставяни и на

уебсайта на проекта AMIGOS. Екипът от Габрово продължи активното си участие в дейностите по управление и координация на консорциума .

4.2. СЦ 2: Ефективно прилагане на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и на всички нива /прилагане на принципа "нулеви отпадъци";

Три области на интервенция очертават обхвата на действие за постигане на стратегическата цел:

Предотвратяване на образуването на отпадъци

Планираните мерки и инвестиции комбинират разширяване и надграждане на вече съществуващи системи и инициативи на общинско ниво с нови механизми за управление и мониторинг на различните потоци отпадъци.

Инвестиции в инфраструктура за домашно компостиране и подготовка за повторна употреба на битовите отпадъци, развиването на капацитет за мониторинг на различните потоци отпадъци, създаването и поддържането на подходяща информационна основа за количествата образувани отпадъци, вкл. и такива от производствена дейност, са част от идентифицираните мерки.

Компостиране

През отчетния период са предоставени 18 бр. компостери на граждани по време на информационна кампания и на селата Поповци и Прахали – 5 броя. Не са разходвани средства за закупуване на нови компостери, поради налични такива.

Подземни контейнери

През 2025 г. са изградени общо четири площадки с подземни контейнери за разделно събиране на отпадъци. Една на ул. „Евтим Дабев“, две на ул. „Станционна“ и една ул. „Христо Ботев“, която не е въведена в експлоатация, като всяка от площадките включва 2 жълти контейнера за рециклируеми отпадъци и 1 кафяв контейнер за биоразградими отпадъци, всеки с обем 3 куб. м.

Общият брой на подземните площадки за разделно събиране на битови отпадъци изградени на територията на град Габрово е шестнадесет.

Отпадъци от опаковки и текстил

През 2025 г. изградената система за разделно събиране на отпадъци от опаковки е разширена с 8 нови точки. Извършена е подмяна на увредени съдове. Общо за територията на община Габрово контейнерите за отпадъци от опаковки стават 157 бр. за пластмаса, хартия и метал и 151 бр. за стъкло.

За събиране на отпадъци от облекла и текстил, на територията на град Габрово има разположени 20 бр. специализирани съда.

Вендинг система

Габрово беше първата община в страната, в която през 2022 г., бяха поставени две вендинг машини за пластмасови бутилки и алуминиеви кенчета. Вендинг автоматите

**Отчет за изпълнение на дейностите заложи в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

осигуряват прецизно сепариране на материалите чрез система за разпознаване на опаковките по вид на материала, форма, баркод и съдържание на течност. Предадените опаковки се компактират в устройствата, след което се насочват за рециклиране.

Чрез двата вендинг автомата за 2025 г. са предадени общо 40 000 бр. пластмасови бутилки и алуминиеви кенчета. Събраното количество суровини е предадено за рециклиране, а средствата от тяхното изкупуване са разходвани за закупуване на предметни награди за обезпечаване на ежемесечните кампании за обмяна на точки, както и за обслужване на машините. Част от наградите са осигурени от габровски фирми. Стойност на разходите възлиза на 725 лв.

Опасни отпадъци

През 2025 г., бяха организирани две кампании за събиране на опасни отпадъци от домакинствата с мобилен пункт. Събрани са общо 856,92 кг. опасни отпадъци от граждани, предадени в рамките на двете кампании. Изразходените средства са в размер на 6804,63 лв. От почистване на нерегламентирано сметище от ул. „Водолей“ с опаковки, съдържащи отпадъци от опасни вещества, от което са транспортирани и третирани 480 кг отпадъци, направения разход за тях възлиза на 8584,37 лв.

Фиг. 9 Разделно предадени опасни отпадъци

Мобилен пункт

Мобилният пункт за разделно събрани отпадъци от домакинствата е инициатива, организирана от Община Габрово и ОП „Регионално депо за неопасни отпадъци“. Пунктът стартира дейността си през юли 2019 г., а целта е да се осигури на гражданите удобен и лесен начин за предаване на разделно събраните отпадъци, което пък ще доведе до повишаване на общественото информиране и постигане на целите, заложи в ЗУО.

Мобилният пункт събира и транспортира разделно събрани отпадъци от домакинствата ежедневно по предварително подадена заявка. Услугата е безплатна.

През 2025 г. чрез мобилния пункт са събрани 12 919,50 кг. Стойност на разхода – 9 190,65 лв.

Фиг. 10 Разделно предадени отпадъци от домакинства

ИУЕЕО и НУБА

През 2025 г., от въведената система за разделно събиране на ИУЕЕО и НУБА са събрани общо 182,852 т/г. отпадъци. Количеството на предадените люминесцентни лампи 0,180 т/г. от територията на община Габрово, ИУЕЕО от юридически и физически лица 182,066 т/г. Изградената система обхваща всички търговски обекти за бяла техника. Събраното количество НУБА от физически и юридически лица е 0,606 т/г. Системата обхваща всички учебни заведения, кметства и големи търговски вериги.

Фиг. 11 Разделно събрани отпадъци: ИУЕЕО и НУБА

Информираност

През 2025 г. екипът по управление на дейности по отпадъците, в изпълнение на концепция, съдържаща редица мерки за информация и публичност, целящи повишаване на информираността на гражданите и привличането им към заложените цели, чрез коренна промяна в мотивацията им и осмислено разделно събиране на отпадъците, реализира следните кампании:

УЗАНА ПОЛЯНА ФЕСТ – мащабен екологичен фестивал; **Вендинг кампания** – целогодишно, в началото на всеки месец; **Еко уроци** – постоянна кампания за провеждане на уроци в учебните заведения; **Часът на Земята**; **Да превърнем сивото в зелено** – публично-частна инициатива за трансформация на публични пространства; **Пролетно почистване**; **„Да изчистим България заедно“**; **„Мама е добър шофьор“** – инициатива в парка, посветена на Европейската седмица на мобилността; **Активни в парка** – инициатива за деца и възрастни, посветена на Европейската седмица на мобилността; **„Зелено Габрово“**- кампания, подкрепяща местни инициативи за облагородяване на градската среда; **„Зелен ден за ЕКО отреден“** – кампания, насочена към повишаване на осведомеността на гражданите относно опазването на околната среда, разделното събиране на отпадъци и климатичните промени; **ИНФО дни в селата** – информационни срещи с жителите на габровските села за необходимостта от разделно събиране на отпадъците, предимствата на домашното компостиране и правилата за изхвърляне на едрогабаритни отпадъци и излезли от употреба уреди; информационни събития за събиране на опасни отпадъци; **„Зелен ден в квартала“** – съчетание от екологични събития – засаждане на дървета, информационен щанд, предоставяне на компост, участие в Анкета за зелената инфраструктура на Габрово; едномесечна **кампания Рециклаторът** съвместно с Yettel. Участия в семинари, презентации, публикации, интервюта.

Община Габрово поддържа сайт за управлението на отпадъците на територията на общината: www.chisto.gabrovo.bg. На него може да се намери полезна информация по отношение на отпадъците, проведени и предстоящи кампании и др.

Подготовка за повторна употреба и рециклиране на различни потоци отпадъци.

Планираните мерки приоритизират инвестициите в инфраструктурата за разделно събиране и третиране на няколко потока отпадъци – биоразградими отпадъци от домакинства и отпадъци от строителство и разрушаване. Подобряването на ефективността на инсталацията за предварително третиране на битовите отпадъци в РДНО Габрово също е обект на интервенция на плана, обвързано с постигане на целите за намаляване на депонираните биоразградими и увеличаване на количествата рециклируеми отпадъци. Осигуряването на административен и институционален капацитет за контрол и прилагане на йерархията при управлението на отпадъците е компонент от плана за действие в рамките на тази област на интервенция.

През 2025 г. на инсталация за компостиране са предадени 3 531,90 тона биоотпадъци.

Фиг. 12 Разделно събрани биоотпадъци

В управлението на строителните отпадъци се наблюдава тенденция в селектираното им предаване на площадка за временно съхранение, разположена в Регионално депо за неопасни отпадъци-Габрово.

Намаляване на количествата и риска от депонирани отпадъци

Основните пакети от мерки включват: дейности за намаляване на количествата депонирани отпадъци от приоритетни за регионалната икономика производствени сектори, модернизация на Регионалната система за управление на битовите отпадъци, проучване на възможностите за оползотворяване на утайките от ПСОВ.

4.3 СЦ 3: Трансформация на модела на поведение и потребление към нулево замърсяване, развитие на кръгова икономика и ресурсна ефективност

Идентифицираните области на интервенция в рамките на тази стратегическа цел интегрират концепцията за ресурсна ефективност като елемент на местните политики за опазване на околната среда в две основни направления:

Насърчаване на устойчивите модели на потребление сред населението

Предвидените мерки залагат на три основни инструмента за стимулиране на ресурсно ефективно и екологично поведение: осигуряване на достъп до информация и дигитализация на услугите, свързани с управление на отпадъците; информационни кампании и системно образование по околна среда; засилване на сътрудничеството с организациите по оползотворяване на отпадъците за популяризиране на ползите от разделно събиране, подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци.

Решения за кръгова икономика и ресурсна ефективност

В тази си част планът за действие включва мерки, които извеждат ролята на общината в създаването и утвърждаването на мрежа от знания и иновации за ресурсно ефективни решения за развитие на местната икономика. Мерките предвиждат сътрудничество с компетент-

ните институции, браншовите организации и икономическите оператори за повишаване нивото на информираност за прилагане на принципите на екодизайн, устойчиви инвестиции и йерахията при управление на производствените отпадъци. Приоритет е засилването на партньорството с научната и изследователската общност за разработване и внедряване на иновативни решения в подкрепа на прехода към кръгова икономика.

5. Отчет за изпълнението на приоритет 3 - Ограничаване на изменението на климата (ИК) и адаптация към климатичните промени

Анализът на политиките и постигнатите резултати показва, че за да се реализира ускорен преход към нисковъглеродни и устойчиви към ИК икономика и общество, са необходими фокусирани усилия.

Община Габрово е постигнала значим напредък в усилията по смекчаване на ИК и ограничаване на емисиите парниковите газове (ПГ), както и в процеса на интегриране на политиките за климата в секторните политики, с акцент устройство на територията, строителство, жилищна политика, транспорт, енергийна ефективност, управление на отпадъците, управление на водите, управление на зелената система, защитени територии, почви, гори и др. Необходими са допълнителни и целенасочени усилия за: подобряване на координацията между компетентните институции - на национално, на регионално и на местно ниво; както и за ефективно интегриране на целите за декарбонизация и за устойчивост към ИК в секторните политики и регулации.

Постигането на ограничаване изменението на климата, на устойчивост на общество и икономика към настъпилите и бъдещи климатични изменения, изисква прилагане на комплексен подход. Дефинираните стратегически цели, области на действие и мерки са насочени към преодоляване на идентифицираните дефицити и предизвикателства.

5.1. СЦ 1: "Смекчаване на изменението на климата".

Тази цел адресира предизвикателствата, свързани с високата въглеродна и енергийна интензивност на транспортния сектор, на сектори строителство и сгради, на сектор битово отопление, както и на технологичното изоставане и ниско ниво на използване на ВЕИ, както в тези сектори, така и в производствените процеси на територията на общината.

В общината са реализирани следните проекти свързани с енергийната ефективност:

„Енергийни общности – местни собственици на енергия“ с акроним LOOP (Energy Communities – Local Ownership of Power).

Предвижда се изграждане на знания и капацитет за разработване и прилагане на модели за публично-частни партньорства за включване на местните общности в прехода към чиста енергия и повишаване на осведомеността за ползите от функционирането на енергийни общностни модели.

Проекта е финасиран по Програма на Европейския съюз за околната среда и климата „Лайф“ (LIFE); подпрограма „Преход към чиста енергия“ и е на Обща стойност – 1 758 511, 00 евро; Бюджет за Община Габрово – 29 840,00 евро. Същият е в процес на изпълнение и е с продължителност 36 месеца (1 октомври 2022 г. – 30 септември 2025 г.).

През 2025 г. Община Габрово затвърди своята последователна политическа ангажираност към прехода към климатична неутралност и устойчиво развитие, като активно интегрира европейските и националните политики в местното управление. В рамките на изпълнението на Програмата за опазване на околната среда 2023–2027 г. общината реализира ключови стратегически инициативи, насочени към развитие на енергийни общности, повишаване на енергийната ефективност и ангажиране на гражданите в зеления преход. Създаването на енергийната общност „Габрово – ОПТ“, изграждането на фотоволтаична инсталация и активната работа на One-Stop-Shop модела демонстрират устойчив подход за мобилизиране на местния ресурс и насърчаване на съвместно участие между институции и граждани. Паралелно с това, общината развива стратегически проекти като MountResilience и инициативи за зелена инфраструктура, които надграждат капацитета за адаптация към климатичните промени и управление на риска, включително чрез внедряване на интелигентни системи за мониторинг и ранно предупреждение. Всички тези действия са в пряка връзка с дългосрочната визия на Габрово за устойчив и приобщаващ растеж, основан на иновации, партньорство и ефективно използване на природните ресурси, като позиционират общината като активен участник и модел за прилагане на европейските политики на местно ниво.

„Сътрудничество между градове/региони и енергийни общности като средство за ускоряване на енергийния преход“ (TANDEMS)

Енергийните общности могат да подпомогнат гражданите и местните власти да инвестират във възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) и енергийна ефективност. Местните власти са в добра позиция да подкрепят такива проекти, както и да осигурят подходяща среда за разработване и изпълнение на политики, насърчаващи участието на гражданите в енергийната трансформация на градовете. Държави като Белгия и Нидерландия имат големи традиции в създаването на енергийни общности, но съществуват опасения, че общностните модели могат да бъдат комерсиализирани, премахвайки необходимостта от участие на гражданите. В България директивите за енергийните общности все още не са транспонирани, въпреки че има голям потенциал по отношение на слънчевата енергия.

Общата цел на проекта е утвърждаване на енергийните кооперативи като правилен подход за осигуряване на справедлив и ускорен енергиен преход, включващ гражданите във всяка стъпка на планиране и изпълнение. Финансирането е по програма на Европейския съюз за околната среда и климата „Лайф“ (LIFE); подпрограма „Преход към чиста енергия“. Обща стойност – 1 841 239.95 евро. Бюджет за Община Габрово – 64 601.25 евро. Продължителността на проекта е 36 месеца (1 октомври 2022 г. – 30 септември 2025 г.).

През 2025 г. Община Габрово затвърди своята водеща роля в прилагането на иновативни модели за справедлив енергиен преход чрез активното си участие в европейския проект TANDEMS, който демонстрира как сътрудничеството между местната власт, гражданите и енергийните кооперативи може да се превърне в устойчив двигател на промяната. В рамките на проекта общината не само подкрепи създаването на първите енергийни общности в България, но и допринесе за развитието и прилагането на т.нар. „отворен модел на сътрудничество“, който поставя гражданите в центъра на енергийните решения и насърчава дългосрочни партньорства, основани на доверие и споделена отговорност. Постигнатите резултати – включително мобилизиране на значителни инвестиции, ангажиране на местни заинтересовани страни

и изграждане на капацитет за самостоятелно управление на енергийни инициативи – утвърждават Габрово като национален и европейски пример за успешно интегриране на политики за енергийна демокрация и климатична неутралност на местно ниво. Проектът създаде реални условия за устойчиво развитие чрез подкрепа на над 100 местни инициативи, включване на публични институции и граждани и изграждане на дългосрочни механизми за репликация и надграждане на постигнатите резултати, което гарантира продължаващо въздействие далеч след приключването му.

„Интегрирани решения за плюсово енергийни и жизненни градове“ с акроним RESPONSE (integRatEd Solutions for POSitive eNergy and reSilient CitiEs)

Подобряване на околната среда посредством мерки за повишаване на енергийната ефективност и усвояване на щадящи технологии, като част от работата по реконструкцията на съществуващия сграден фонд в централната градска част. След реализацията на проекта Габрово цели да произвежда годишно 3,000 мегаватчаса енергия от възобновяеми източници, които да захранват потреблението в този район. Вследствие на мерките Габрово ще генерира енергийни спестявания около 2,500 мегават часа годишно и ще намали емисиите на вредните газове с еквивалента на 1,270 тона CO₂ на година. Финансирането е по рамкова програма на Европейския съюз за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“; приоритет LC-SC3-SCC-1-2018-2019-2020 „Интелигентни градове и общности“; схема „Иновационни действия“. Общата стойност на проекта е в размер на 23 558 437.25 евро. Бюджет за Община Габрово – 200 000.00 евро (100% грант)

През 2025 г. по проекта са изпълнени предпроектните проучвания и са направени бизнес моделите за сградите в обхвата на плюсово енергийния район, обхващащ административната сграда на Община Габрово и Спортна зала „Орловец“. Същите са послужили за разработването на изпълняваните вече проекти в двете сгради по отношение на решенията за фотоволтаичните инсталации и енергоспестяващите мерки за сградите. Изработен е репликационен план, който предвижда да приложи разработените иновативни решения. През 2026 г. предстоят финалните събития и приключването на проекта.

Проект **"Устойчиво енергийно обновяване на сградата на Музей „Дом на хумора и сатирата", гр. Габрово**“ се финансира по Националния план за възстановяване и устойчивост по сключен договор на 02.04.2024 г. на стойност 1 499 915.39 лв., от които безвъзмездна финансова помощ - 1 350 197.79 лв. и съфинансиране - 147 417.60 лв. Проектът е в процес на изпълнение. Продължителност на проекта – 2 април 2024 г. – 30 юни 2026 г.

Ще бъде изпълнено устойчиво енергийно обновяване на сградата на Музей "Дом на хумора и сатирата", гр. Габрово - публична общинска собственост. Сградата е въведена в експлоатация през 1979 г. и до момента в нея са изпълнявани само текущи ремонти и частични енергийни мерки (частично сменена дограма и частична вътрешна топлоизолация). За намаление на консумацията на енергия в сградата настоящият проект предвижда в сградата да бъдат изпълнени енергоспестяващи мерки по ограждащите елементи - допълнителна топлоизолация по стените, пода, покрива и смяна на дограмите с дървени или стоманени рамки, както и енергоспестяващи мерки по системите - инсталиране на термопомпи за отопление, охлаждане и вентилация на сградата. В резултат на извършеното техническо обследване на сградата, проектът предвижда и ремонт на тераса на ет. 1 на източната фасада на сградата.

Преки очаквани резултати след реализацията на проекта са:

**Отчет за изпълнение на дейностите заложи в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

- сградата да постигне клас "А" на енергопотребление и да отговаря на критериите за СБНПЕ (Сграда с близко до нулевото потребление на енергия);
- 58,32 % спестена първична невъзобновяема енергия;
- 145,21 тона спестени емисии CO₂ год.;
- Намалени разходи за енергопотребление в сградата на Музей "Дом на хумора и сатирата", гр. Габрово;
- Удължен жизнен цикъл на сградата на Музей "Дом на хумора и сатирата", гр. Габрово;
- Подобрили условия за работа в Музея и повишено качество на културния продукт.

5.2. СЦ 2: "Постигане на устойчиво към изменението на климата общество и икономика" е насочена към преодоляване на дефицитите в политиките, свързани с подготовката за реакция при бедствия и екстремни климатични явления, както и за превръщане на общината в устойчива към изменението на климата.

За изпълнението на така заложената стратегическа цел е предвидено да се развива зелената система в градска среда, с цел постигане на адаптация към климатичните промени, вкл. създаване на система от "зелени клинове"; полагане на грижи за дълготрайната дървесна растителност в градска среда, както и за оптимално развитие; изготвяне на списъци с дървесни видове, подходящи за озеленяване в рамките на общината, отчитайки очаквани климатични изменения; разработване и внедряване на подходяща система за поливане на дълготрайната дървесна растителност и др.

Община Габрово изпълнява много договори за облагородяване на градската среда:

- **„Изпълнение на строително – монтажни работи на обект „Нов парк в кв. Младост, гр. Габрово“** в съответствие с изготвения и одобрен инвестиционен проект на стойност 2 182 833,98 лв. без ДДС. През 2025 г. в обекта се изпълняват дейности свързани с подготовка на терена (разчистване) и СМР.

- **„Изпълнение на строително – монтажни работи на обект „Благоустройство на парк „Баждар“** в съответствие с изготвения и одобрен инвестиционен проект на стойност 4 003 157,52 лв. без ДДС. През 2025 г. в обекта се изпълняват дейности свързани с подготовка на терена (разчистване) и СМР.

5.3. СЦ 3: "Изграждане на капацитет за осъществяване на преход към климатично неутрална община".

Twin cities - NetZeroCities

Целта на проекта NETZERONERO е да се постигне въглеродно неутрална зона; да се постави пример, който да бъде последван от други български градове; да се изградят нови знания и капацитет на служителите и местни общности.

NetZeroHero е насочен към намаляване на въглеродните емисии в градска среда чрез пилотни проекти за обновяване на жилищни и обществени сгради, въвеждане на възобновяеми енергийни източници и повишаване на енергийната ефективност. Пилотният проект обхваща 30 многофамилни жилищни сгради, две детски градини, една ясла, едно училище и няколко търговски обекта в части от кв. „Трендафил“ 1 и района между бул. „Могилъв“, улиците „Лазурна“ и „Венера“. Проектът цели да създаде пример за устойчиво развитие, който да бъде приложен и в други квартали на Габрово, както и в градове от България.

**Отчет за изпълнение на дейностите заложи в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

Финансирането е по Рамкова програма на Европейския съюз за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ 2021-2027 г.; покана „NetZeroCities – програма за осигуряване на условия за трансформация на градовете“. Обща стойност – 575 687.50 евро (100% грант). Бюджет за Община Габрово – 285 625.00 евро (100% грант). Проекта е в процес на изпълнение със срок от 24 месеца (1 септември 2024 г. – 31 август 2026 г.).

През 2025 г. по проекта са реализирани следните дейности:

- Изготвени са енергийни обследвания на публичните обекти в демонстрационната зона. В рамките на проекта са изготвени Енергийни одити и обследвания на ДГ „Мики Маус“, ДГ „Младост“, Ясла „Зора“ и ОУ „Отец Паисий“. Същите се актуализират в съответствие с новите потребности – охлаждане, въвеждане на системи за управление и контрол на отоплителните/охладителните системи, както и се обследват възможности за различни по вид пасивни и активни мерки за подобряване на микроклимата. Изготвените енергийни обследвания дават възможност за последващи действия за участие в други програми и проекти. ДГ „Мики Маус“ използва Енергийното обследване за кандидатстване и дейности по следващ проект. Направените препоръки служат за вземане на информирани и икономически обосновани решения, в това число оптимизация на ползваните ресурси.

- Внедрена и тестово използване на система за Енергиен мениджмънт в ДГ „Мики Маус“, ДГ „Младост“, Ясла „Зора“. В началото на отоплителния сезон в трите детски заведения е въведена пилотно система, която освен за мониторинг служи и за управление на отоплителната система. Системата позволява в реално време да се следи микроклимата (температура и влага) във всички обитаеми и използваеми помещения в детските заведения. Системата също така позволява да се настройва и управлява (за сега на централно ниво) отоплителната инсталация. От месец декември 2025 г. системата е в експлоатация. Предоставената система е отворена и може да бъде надградена.

- Закупени са смартметри за система за мониторинг на резултата от въвеждане на мерките за енергийна ефективност – система хардуер и софтуер за отчитане разходите на ел. енергия в жилищните сгради.

- Организиране и провеждане на събития с участието на граждани и заинтересовани лица. В рамките на проекта самостоятелно или съвместно с други проекти са организирани редица събития с участието на експерти, граждани, строителни специалисти и други, които са насочени към повишаване капацитета, познанията и културата на участниците за ползите от енергийната ефективност. Събитията включват, както предоставяне и запознаване на участниците с правилните технологии и процеси, така и с ползите и влиянието на енергийната ефективност и сградното обновяване с качеството на микроклимата и средата на обитаване. Проведени са срещи с експерти от Община Габрово, представители на образователните и детските заведения, граждани (приоритетно участници в процесите по саниране на многофамилните сгради), строители и участници в строителния процес. „Водещи“ са били експерти представители на консултантски фирми в сферата на управлението на жилищни сгради, доставчици на материали, експерти в сградното обновяване и участието на гражданите.

- Участие в международни инициативи и събития. В рамките на проекта задължително е участието в обмяна на опит с международни участници. Община Габрово е в партньорство с Медияна, Нишка община, където се проведеха две насрещни гостувания за обмяна на опит и

споделяне на добри практики. Представители на екипа взеха участие в конференцията във Вилнюс, където се събраха всички градове участници в мисиите.

- Публичност. Участието на Община Габрово в Мисията, както и в проекта следва да се споделя, както и източника на финансиране. Реализирани са публикации в национални и местни издания и други дейности, които имат за цел да подобрят комуникацията и разпространението на целите и решенията на проекта.

7. Сред резултатите от дейността на екипа освен администрирането и ежемесечното отчитане пред финансиращата програма, са:

- Събиране и систематизиране на налична информация за енергийното потребление в сградите от различни източници – налични енергийни обследвания и сертификати, данни от реализирани вече проекти за енергийна ефективност, данни събрани в етапите на кандидатстване от различни доставчици.

- Участие в разработването на детайлен план за ниско въглеродната зона/квартал – предоставяне на информация, анализиране и оценка на предложените решения.

- Участие в срещи и работни разговори с представители на етажните собственици за представяне на решения и предложения. Формални и неформални разговори с представяне на концепция за съвместно изграждане на фотоволтаична централа на покрив на много фамилна сграда и възможности за най-ефикасно и устойчиво използване на енергията – по възможност в пилотната зона. Гражданите възприемат идеята. Предлагат се колективни решения за замяна на отпадналото централно отопление.

- Съдействие за организиране на цялостно заснемане на пилотната зона с термокамера, което служи за онагледяване и демонстрация на ефектите от енергийната ефективност, но и за проследяване на резултата от въвежданите мерки за енергийна ефективност.

- Подобрена е комуникация с гражданите по темите за енергийна ефективност, сградно обновяване и възобновяема енергия. Създадена е платформа за регистрация на гражданите с интерес в тези направления, като същите получават актуална информация за инициативи, проекти и дейности с различна насоченост, но в посочените теми. До момента има 55 (динамично е) лица с регистрация, които получават информация. Това ще позволи при наличие на последващи програми, гражданите да бъдат информирани.

- Провеждане на анкети и допитвания до гражданите – нагласите на обществото и очакванията, както и възможностите за тяхното съучастие в изброените политики.

- Възлагане на предпроектно проучване за възможността за изграждане на локална топлофикационна инсталция работеща на дървесен чипс доставен от района на Габрово.

- Създаване на обучителни материали и провеждане на обучения за строителни фирми и работници работещи по обновяването на жилищни сгради в гр. Габрово.

- Създаване на обучителни материали и провеждане на обучения за общински специалисти на теми като енергийна ефективност, нормативна рамка, европейско законодателство, и т.н.

- Разработване на онлайн платформа визуализираща резултатите от различните модели на обновяване.

Градове за управление на устойчивото развитие

**Отчет за изпълнение на дейностите заложи в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

Габрово е част от проект „Градове за управление на устойчивото развитие: адаптиране на процеси и инструменти за управление чрез използване на целите за устойчиво развитие като стратегическо средство“ по програма за междурегионално сътрудничество „Урбакт IV“ 2021 – 2027 г.

Програма „Урбакт“ има за цел изграждане и развитие на мрежи между европейските градове с цел насърчаване на устойчиво и интегрирано градско развитие. Програмата улеснява обмена на знания и добри практики между градовете и другите нива на управление. В рамките на проекта си сътрудничат следните градове: Еспоо – Финландия (водещ партньор); Брага – Португалия; Кошице – Словакия; град Яблонец над Ниса – Чехия; Талин – Естония; Валенсия – Испания; Община Агиос Димитриос – Гърция; Манхайм – Германия; Габрово – България.

Пред градовете стоят амбициозни екологични предизвикателства за климата и биоразнообразието. Градовете за управление на устойчивото развитие (CSG) ще създадат нови процеси и адаптирани към местните условия инструменти, използвайки ЦУР като средство за стратегическо управление в три направления: разработване на политики, многостепенно управление и организационно развитие.

Целта на проекта е насърчаване на партньорското и интегрирано планиране, фокусирано върху ключови въпроси на местното развитие в унисон с кохезионната политика на Европейския съюз. Специфични цели на проекта:

- Предоставяне на експертиза за специфични пилотни инициативи в мрежата;
- Учене между партньорите чрез интегриран подход;
- Транснационален обмен на знания и повишаване на капацитета;
- Капитализиране на резултатите и взаимодействие между градовете.

С участието си в проекта Габрово цели да тества решения, които ще подпомогнат постигането на въглеродна неутралност и ще допринесат за радикална трансформация на начина, по който се разглежда изменението на климата.

Проектът е финансиран – Програма за междурегионално сътрудничество „Урбакт IV“ 2021 – 2027 г.; Специфична цел на Interreg 1. „По-добро управление на сътрудничеството“; 1.1. Подобряване на институционалния капацитет на публичните власти и заинтересованите страни за прилагане на териториалните стратегии; 1.1.1. Насърчаване на интегрирано устойчиво градско развитие чрез сътрудничество. Бюджет за Община Габрово – 75 000.00 евро, от които: 60 000.00 евро – Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР – 80%) и 15 000.00 евро – национално съфинансиране от държавния бюджет на Република България (20%). Продължителност на проекта е от 1 юни 2023 г. до 31 декември 2025 г.

През 2025 г. в рамките на проекта се извърши следното

В рамките на проекта се състояха две международни срещи - през месец април в град Кошице, Словакия и месец юни – град Габрово. Проектът е официално финализиран със среща в град **Еспоо, Финландия**, където бяха представени дългосрочните резултати от партньорството. Като директен резултат от проекта, Габрово разработи своя **Интегриран план за действие**, който свързва Целите за устойчиво развитие (ЦУР) с конкретни местни инициативи.

В рамките на цялостната дейност бе разработена **Иновативна методика „Story-telling“** (разказване на истории) за представяне на проекти. Тази методология бе приета за еталон и в момента се прилага официално от цялата мрежа на програма **URBACT**. Програмата URBACT официално интегрира storytelling-а в своя инструментариум (Tool box). Насърчава се всички градове да използват този подход при разработването на своите Интегрирани планове за

действие (IAPs), за да гарантират, че плановете няма да останат просто „документи в чекмедже“, а ще бъдат припознати от общността. В обучителните сесии на URBACT (т.нар. University или Campus) storytelling-ът се преподава като ключово умение за градските координатори.

Опитът на Габрово и неговите партньори бе увековечен в книгата "**Stories of European Cities: Clarity within Complexity, Story for a Thriving City**". Изданието служи като наръчник за градовете в Европа как да превръщат сложните стратегии в разбираеми и вдъхновяващи истории за своите граждани.

Климатичен договор – Габрово 2030 г.

Договорът за климатичен град на Габрово беше подаден през месец септември 2024 г. в портала на NetZeroCities, чиято основна функция е да подкрепя, съветва и подпомага градовете от мисията на 100-те града на ЕС в стремежа да постигнат своята цел за климатична неутралност до 2030 г. NetZeroCities е част от програмата за научни изследвания и иновации Хоризонт 2020 в подкрепа на Зелената сделка на Европейския съюз. NetZeroCities е създаден, за да помогне на градовете да преодолеят настоящите структурни, институционални и културни бариери, пред които са изправени, за да постигнат климатична неутралност до 2030 г.

Договорът за климатичен град представлява официална декларация на Габрово за ангажираност към постигане на климатична неутралност до 2030 г. Договорът е представен в три документа – 1. Ангажимент на Габрово; 2. План за действие; 3. Финансов/инвестиционен план. Дейностите по изпълнение на договора за климатичен град ще са насочени в секторите: енергийни системи и сгради; мобилност и транспорт; отпадъци и кръгова икономика; зелена инфраструктура и природосъобразни решения.

Габрово се откроява сред българските общини със своите проактивни проекти за енергийна ефективност и интелигентни градове. Градът възприема иновативни решения, внедрява чисти технологии и си сътрудничи с местния бизнес, академичните среди и гражданския сектор. Визията на Габрово е да бъде зелен, иновативен и интелигентен град, насърчавайки устойчив икономически растеж и екологично съзнателен преход.

На 7 май 2025 г. в гр. Вилнюс (Литва), Габрово официално бе удостоен с **EU Mission Label** от Европейската комисия – престижен сертификат за качество на стратегията за климатична неутралност.

Успешното преминаване на оценката от **NetZeroCities** отваря врати за преференциален достъп до финансиране и привличане на инвестиции по проекти за реализиране на идеи и инициативи.

Сформираният **Климатичен екип (Transition Team)** работи по конкретни задачи и дейности, пряко свързани с мерките, заложи в Климатичния договор. Координацията между различните сектори е насочена към практическото прилагане на плана за действие, като се работи по организирането на споделена работна среда за проследяване на напредъка и съхранение на документацията.

По отношение на „застраховането“ при климатични промени Габрово участва като пилотен град по проект Сотерия - Тестване на застрахователни решения за регионите в адаптацията им към климатичните изменения“ с акроним **SOTERIA** (SOLutions TEsting for Regions through Insurance for climate Adaptation). Проектът е обвързан с участието на Община Габрово в 100-те мисии и има за цел предотвратяване на увеличаващите се пропуски в защитата от климатични бедствия. Въвеждане на общозастрахователни продукти, които възнаграждават проактивните превантивни мерки и водят до увеличение на покритието, чрез достъпни и ефективни застрахователни решения. Мобилизиране и ангажиране на заинтересованите страни (публични,

**Отчет за изпълнение на дейностите заложи в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

частни и граждански съюзи) за съвместни действия към климатичните промени; Подобряване на капацитета за използване на данни за изпълнение на мисията „Адаптиране към изменението на климата“. Проектът е финансиран по Рамкова програма на Европейския съюз за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ 2021-2027 г.; схема „Действия за научни изследвания и иновации в подкрепа на мисията „Адаптиране към изменението на климата“; приоритет „Най-добри практики и пилотни застрахователни решения за адаптиране към изменението на климата в регионите и общностите на ЕС, Община Габрово“. Обща стойност на проекта е 2 998 353.75 евро (100% грант) Бюджет за Община Габрово – 69 500.00 евро (100% грант). Същият е в процес на изпълнение, с продължителност 30 месеца (1 септември 2023 г. – 28 февруари 2026 г.).

През 2025 г. са проведени работни срещи във Мадрид (Испания) и в Габрово, с участието на експерти от Норвегия и Швейцария. Ключов момент бе консултацията с Мия Ебелтофт (Норвегия) за създаването на регионален Дейта хъб в Габрово – споделено пространство за данни между общината и бизнеса и местни институции.

Благодарение на съвместната работа с **Mitigrate** и използването на ГИС данни от специалистите в Община Габрово, бе изготвен детайлен анализ на климатичния риск. На база на анализите бяха идентифицирани 10–15 бизнеса, намиращи се в потенциално засегнати райони. През декември 2025 г. на среща с тях бяха представени конкретни препоръчителни мерки, а организацията **Behaviour Smart** ще продължи работа с фирмите за въвеждане на поведенчески промени и оптимизация на защитата. В резултат на генерираните данни, ДЗИ (DZI) предложи специфични застрахователни продукти, базирани на реалния риск и предложените мерки за превенция – модел, който е пионерски за България. През февруари 2026 г. предстои заключителна среща по проект **SOTERIA** в Брюксел, където Община Габрово ще представи своето кейс-стъди (Case Study) и постигнатите резултати, като модел за успех на европейско ниво. В началото на 2026 г. ще се организира финално събитие/работна среща в гр. Габрово, на която да се представят резултатите от проекта и да се анализират бъдещите стъпки в направление адаптация и застраховане.

Отчет за изпълнението на приоритет 4 - Управление за ускорено постигане на целите за околната среда.

Приоритет 4 от Програмата за опазване на околната среда на община Габрово залага общата рамка за приоритетни действия за интегриране на политиките във всички секторни политики на общината. Той поставя и акцент върху отчетността, публичността, прозрачността и ангажираността на обществеността, подобряването на административния капацитет и контролната дейност.

6.1СЦ 1: "Интегриране на принципите на устойчиво управление в секторните политики и нормативна рамка на общинско ниво" е насочена към прилагането на управленски механизми и модели при разработване и прилагане на местните политики и нормативната уредба в община Габрово. Целта е в този процес, касаещ всички секторни политики и дейности на общината, да бъдат съблюдавани принципите за устойчиво развитие и опазване на околната среда. Това ще се реализира чрез общите усилия на общинския съвет, общинската администрация, институциите, бизнеса, академичните среди и обществеността.

Превантивния контрол по отношение недопускане на замърсявания и увреждане на околната среда се осъществява от РИОСВ – Велико Търново. Всички уведомления за

**Отчет за изпълнение на дейностите заложи в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

инвестиционни намерени и за планове, програми и проекти на физически и юридически лица в т.ч. и на Община Габрово подлежат на процедура по Закона за опазване на околната среда и Закона за биологичното разнообразие. Те са публично достъпни на сайта на община Габрово и РИОСВ – Велико Търново.

ИЗВОД

Видно от всичко гореизложено е, че Община Габрово реализира много проекти, които допринасят за изпълнението на заложените приоритети и цели в ПООС. Настоящият отчет за изпълнението на ПООС за 2023 - 2027 г., отчита само изпълняваните мерки през 2025 г.